

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการ ตั้งอยู่ในจังหวัด เชียงราย เริ่มรับนักเรียนรุ่นแรกตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เป็นต้นมา ปัจจุบันปีการศึกษา 2549 เปิด สอนจำนวน 8 สำนักวิชา ในระดับปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก มีนักศึกษารวมทั้งสิ้น 6,125 คน (ส่วน ทะเบียนและประมวลผล, กันยายน 2549) และมีจำนวนบุคลากร 645 คน (ส่วนการเจ้าหน้าที่, กันยายน 2549) โดยมีเป้าหมายที่จะรับนักศึกษาได้สูงสุด 15,000 คน และมีจำนวนบุคลากรสูงสุด 1,875 คน

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีพื้นที่กว่า 5,000 ไร่ ศูนย์กลางมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ห่างจากถนน พหลโยธิน ประมาณ 1.6 กิโลเมตร โดยมีถนนสายหลักความกว้าง 4 ช่องจราจร ซึ่งเป็นถนนที่ เชื่อมโยงพื้นที่หลักต่าง ๆ เข้าด้วยกัน รวมระยะทางยาวประมาณ 5.5 กิโลเมตร และถนนสายรอง ทำหน้าที่เชื่อมส่วนการศึกษา และส่วนที่พักเข้าด้วยกันรวมระยะทางทั้งหมด 3.4 กิโลเมตร

สำหรับระบบการสัญจรและที่จอดรถของมหาวิทยาลัย ระบบถนนภายในมหาวิทยาลัย กำหนดให้เป็นเส้นทางใช้ร่วมกัน ระหว่างรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถบริการและระบบรถขนส่ง มวลชนภายในมหาวิทยาลัย ที่จอดรถถูกกำหนดให้อยู่รอบนอกเพื่อลดเสียงรบกวนที่มีต่ออาคาร ต่างๆ ให้อยู่รอบนอกเท่านั้น มีส่วนบริการอยู่ในตำแหน่งที่สามารถเดินถึงได้ในระยะเวลาที่ เหมาะสม ซึ่งตามแนวคิดการวางผังแม่บทระบบสัญจรภายในมหาวิทยาลัย การสัญจรของนักศึกษา ให้ใช้จักรยานยนต์ เป็นหลักสำหรับการเชื่อมต่อแต่ละพื้นที่ โดยใช้ร่วมกับทางเดินเท้าสำหรับการ เชื่อมต่อภายในพื้นที่เดียวกัน มหาวิทยาลัยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องซึ่งการขยายตัวขึ้นกับความ ต้องการใช้พื้นที่ แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ลาดเชิงเขา มีความลาดชันค่อนข้างมากการขยายตัว สามารถทำได้ตามแนวเชิงเขาซึ่งมีความลาดชันต่ำ ทำให้แต่ละพื้นที่มีระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง เพิ่มขึ้นตามลำดับ เช่นกลุ่มอาคารหอพักลำดวน ที่สร้างใหม่ อยู่ไกลจากกลุ่มอาคารเรียนมาก (ประมาณ 2 กิโลเมตร) ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้รถจักรยานยนต์ ทำให้มีปัญหาเรื่อง ความปลอดภัย เรื่องเสียงรบกวน และจำนวนที่จอดรถไม่เพียงพอเพื่อที่จะรองรับการขยายตัวของ นักศึกษาในอนาคต และสำหรับทางเข้าหลักของมหาวิทยาลัยมีร้านค้า ร้านอาหาร และหอพัก นักศึกษาเอกชนเกิดขึ้นจำนวนมาก (โครงการออกแบบผังแม่บท เพื่อการพัฒนาวิทยาลัยแม่ฟ้า หลวง ด้าน กายภาพ ระยะที่ 2, 2549)

จากการสำรวจข้อมูลการใช้ยานพาหนะของประชากรในมหาวิทยาลัยพบว่า มีจำนวนรถยนต์ประมาณ 1,000 คัน และรถจักรยานยนต์มีจำนวนประมาณ 2,000 คัน (ส่วนอาคารสถานที่, 2549) เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดของมหาวิทยาลัยแล้วจะเห็นว่า การใช้รถส่วนตัวมีอัตราร้อยละ 44 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่สูง โดยอาจส่งผลให้เกิดปัญหาการใช้ที่จอดรถ ปัญหาความไม่ปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ปัญหาจราจรติดขัด ตลอดจนปัญหามลภาวะทั้งทางด้านอากาศและเสียง ทั้งประสบปัญหาในเรื่องที่จอดรถ นอกจากนี้ประชากรของมหาวิทยาลัยอีกร้อยละ 56 ซึ่งไม่มีพาหนะส่วนตัวมีความจำเป็นต้องใช้รถขนส่งมวลชนในการเดินทาง

ด้วยตระหนักถึงปัญหาการจราจรภายในมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้จัดให้มีบริการขนส่งมวลชนภายในมหาวิทยาลัย ตั้งแต่เริ่มต้นรับนักศึกษาในปีแรก โดยในระยะแรกมหาวิทยาลัยใช้ยานพาหนะของมหาวิทยาลัยในการให้บริการแก่นักศึกษาและบุคลากร ต่อมามหาวิทยาลัยได้ขอความร่วมมือจากชุมชน โดยรอบมหาวิทยาลัยในการจัดรถ เพื่อให้บริการแก่นักศึกษาและบุคลากร ซึ่งการให้บริการมีเฉพาะจากทางเข้ามหาวิทยาลัยถึงบริเวณอาคารส่วนหน้า เมื่อมีจำนวนนักศึกษามากขึ้นตามลำดับและมหาวิทยาลัยมีการขยายตัวเรื่อย ๆ ดังนั้น ในปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีรถรับส่งภายในมหาวิทยาลัย เพื่ออำนวยความสะดวก และลดปริมาณการใช้รถยนต์ จักรยานยนต์ ในมหาวิทยาลัย โดยร่วมมือกับภาคเอกชน กำหนดอนุญาตคราวละ 1 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2548 เป็นต้นมา โดย เป็นการเดินรถที่มีลักษณะเป็นวงกลม เริ่มต้นจากปากทางเข้ามหาวิทยาลัย กลับรถที่หอพัก แล้ววนกลับมายังปากทางเข้ามหาวิทยาลัย กำหนดจุดจอดรับส่งผู้โดยสารตามป้าย ระยะทางการเดินรถประมาณ 6 กิโลเมตรต่อการเดินรถ 1 รอบ จำนวนรถที่ให้บริการกำหนดให้วิ่งบริการภายในมหาวิทยาลัยวันละ 4 คัน อัตราค่าบริการ 3-5 บาท ระบบขนส่งมวลชนที่มหาวิทยาลัยใช้อยู่ในปัจจุบันดังกล่าวข้างต้น เป็นระบบที่ขาดการจัดการที่ดีได้แก่ รถที่นำมาให้บริการเป็นรถที่ไม่มีคุณภาพหรือคุณภาพต่ำ ทำให้เกิดมลภาวะทางเสียง ทางอากาศ และอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้บริการ การจัดเก็บค่าโดยสารไม่มีอัตราที่แน่นอน รวมถึงการจัดระบบการเดินรถที่ไม่แน่นอนไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนดไว้ ผู้ใช้บริการต้องใช้เวลาในการรอนาน ทำให้ผู้ใช้บริการขาดความเชื่อถือ รวมทั้งจำนวนรถไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้บริการของประชากรของมหาวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยไม่สามารถเข้าไปจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นในการจัดให้มีระบบขนส่งมวลชนอย่างเป็นระบบ โดยพัฒนาจากระบบปัจจุบัน เพื่อลดการนำรถส่วนตัวมาใช้ภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งต้องกำหนดเส้นทางที่ชัดเจนในการเดินรถ กำหนดจุดจอดที่เหมาะสม และตรงกับตำแหน่งที่จอดรถที่มหาวิทยาลัยได้จัดเตรียมไว้ สำหรับเป็นจุดเปลี่ยนยานพาหนะ รวมทั้งการจัดสรรรถขนส่งมวลชนที่ไร้มลพิษ และ

เพียงพอต่อความต้องการใช้บริการของประชากรของมหาวิทยาลัย สำหรับการจัดเก็บค่าโดยสาร ควรให้นักศึกษามีส่วนรับผิดชอบในจำนวนที่ไม่กระทบกระเทือนจนเกินไป ซึ่งจะส่งผลต่อการลดปัญหาจราจร ทำให้นักศึกษาประหยัดเวลาในการเดินทาง ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น รวมถึงการลดอุบัติเหตุที่อาจเกิดจากการใช้รถส่วนตัว (พรทิพย์ ภูติโยธิน, 2550)

ดังนั้นผู้ศึกษา จึงต้องการศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการดำเนินการรถขนส่งมวลชนภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการ โครงการของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการดำเนินการรถขนส่งมวลชนภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบความเป็นไปได้ ในโครงการดำเนินการรถขนส่งมวลชน ภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการ โครงการรถขนส่งมวลชนภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

นิยามศัพท์

การศึกษความเป็นไปได้ หมายถึง การศึกษาการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการดำเนินการรถขนส่งมวลชนภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย โดยแนวทางการศึกษา จะเน้นการวิเคราะห์สามด้าน คือ การวิเคราะห์ด้านตลาด การวิเคราะห์ด้านเทคนิค การวิเคราะห์ด้านการจัดการ และการวิเคราะห์ด้านการเงิน

รถขนส่งมวลชน (Mass Transportation) หมายถึง รถโดยสารที่ให้บริการรับส่งผู้โดยสารภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง